

nu, at det Sogn, som man vil brive til at overtage en Deel af Udgiften, kun er repræsenteret af et Par Mænd i et Sognesforstanderskab, bestaaende af 7 til 9 Mænd; de to blive altsaa overstemte, og Sognesforstanderskabet lader sig Eiendommen overdrage, idet det ene Sogn kan have Godt deraf; men kan det andet Sogn være tjent dermed? Det bliver et besynderligt Sammensurium af Eiendomsforhold; som ikke er heldigt; det lille Sogn vil blive aldeles forurettet, det kan komme til at faae Byrder, men det kan slet ingen Indtægt faae af saadanne smaa Eiendomme, som Alltogsognet vil overtage til Eiendom. Man siger vel, at Arealen kan beplantes, men jeg gab vidst, hvad Interesse det lille Sogn skal have af at faae Medbestyrelse i en saadan Plantning. Derhos har jeg saamegen Erfaring om den Byrde, Misforholdelse og Chicane, det medfører, at to Sogne ere samlede, at jeg ikke kan være med til at forøge dette. Jeg har anseet det for Noget af det Uheldigste ved Forordningen af 1841, at den har lagt flere Sogne sammen til en Commune, thi det har vakt og vedligeholdt megen Strid. Jeg skal ikke nægte, at en Adskillelse i flere Communer, saaledes at hvert Sogn fik sit Sognesforstanderskab, kan blive en Byrde for vedkommende Autoriteter med Hensyn til Skrivelser osv., men det er min fulde Overbevisning, at, naar der skal være communal Selvstændighed, maa hvert Sogn have sin Communalbestyrelse. Jeg maa paa det Bestemteste fraraade, at „Sognet“ kommer til at hedde „Communen“, fordi der vil ske Uret mod det Sogn, som slet ikke kan have mere særlig Interesse end ethvert andet Sogn i, at Nabosognet bliver hjulpet med Dæmpningen. Det bidrager paa andre Maader, gjennem sin Stat til Staten, og, at det nu der til slude have denne særlige Paa ligning af en Sjettedeel, finder jeg i højeste Grad ubilligt, og dette i Forening med den Bestemmelse, at det kan komme til at eie Eiendomme i et andet Sogn, maa jeg altsaa ansee for meget uheldigt.

Lehmann: Hvad den sidste ærede Taler har anført i Slutningen af sit Foredrag, er

mig besvære ikke noget Ngt; det er en Erfaring, jeg i mine tidligere Stillinger har havt rig Leilighed til at gjøre, hvor seig den historiske nedarbejdede Forestilling om Sognet er. Hvis den communale Indretning havde kunnet slutte sig dertil, havde det ganske vist været ønskeligt at have et saadant historisk nedarbejdet Grundlag, men jeg troer, at det ikke let kan være tvivlsomt, at Communerne derved vilde være blevne meget for smaa til at opfylde endogsaa, hvad der i 1841 blev overdraget dem, end sige til at gjøre Bydelt for de større Krab, som næsten enhver nyere Lov paa lægger dem. Men fra det Dreblik af, at Pastoratet eller Sognesforstanderskabskredsen er blevet en virkelig levende Commune, der har en Repræsentation, har en Villie udtrykt igjennem valgte Medlemmer, fra dette Dreblik maa Begrebet Sogn forsvinde som Andet end en tom historisk Tradition; at dette langtfra er naaet endnu, har jo den ærede sidste Taler anført et meget stærkt Bevis paa. Var der en rigtig levende communal Aand, maatte de, der ere Medlemmer af den samme Commune, ogsaa vide at føle sig som saadanne, og det maatte være dem ligesaa ligegyldigt, at de høre til to forskjellige Sogne, som at de indenfor samme Sogn høre til forskjellige Byer eller lige andre Smaaindbellinger, som ligesaagodt som Sognene kunne have forskjellige Navne. Jeg er derfor fuldstændig overbevist om, at jeg her, ligesom jeg uafbrudt har gjort det i mine tidligere Stillinger, kæmper i den communale Selvstændigheds Aand, naar jeg bekæmper de gamle halvdøde Reminiscenter fra Sognet; thi det er dødt fra det Dreblik af, at det ikke i en egen Repræsentation har en levende Sjæl, ikke har Noget, som paa dets Begjær er berettiget til at udtale en Villie. Hvor denne Anskuelse ikke findes, det er der ikke den rette communale Aand, der betragte Bedboerne sig ikke som Brødre, nemlig som dem, der hører til det samme lille Samfund, thi Sognene ere jo ikke længere noget Samfund.

Hvad de første af den ærede Talers Bemærkninger angaaer, da glæder det mig, at det ærede Medlem fuldstændigt vedgik den Betydning, der ligger i Tallet 7; han kunde have gjort Sagen lettere ved at sige, at han troede,